

FDUV:s utlåtande om utredning om hur statsunderstödet påverkar organisationernas autonomi och finansieringsmöjligheter

(på finska: Selvitys järjestöjen varainhankinnan avustamisesta ja tukemisesta valtionavustustoiminnassa)

Ärende: VN/20209/2021

Inlämnat via e-tjänsten utlåtande.fi 7.2.2023.

1. Vad anser du om nuläget och framtiden för organisationers medelsanskaffning? Temat behandlas i utredningens andra kapitel.

I och med snabba samhällsförändringar, särskilt inom sociala sektorn, ökar behovet av insatser från organisationer inom civilsamhället och det behövs både statsunderstöd och också andra källor till finansiering. De organisationer som arbetar för att få en balanserad ekonomi och lyckas med att bredda sin finansieringsbas bestraffas ofta med att statsunderstödet minskar.

Då fundraisingen professionaliseras i allt högre grad oroar vi oss på FDUV hur mindre organisationer ska klara av denna utveckling. Samtidigt som det finns undersökningar som pekar på att finländare gärna ger pengar till organisationer i tredje sektorn och att detta givande ökat de senaste åren, så är den absoluta majoriteten av organisationer i Finland inte delaktiga i dessa givarprocesser. Det gynnar ofta stora gamla organisationer som allmänheten känner till men donationer till mindre organisationer uteblir.

Finlandssvenska organisationer har förutom storleken också ett helt annat verksamhetsfält än finska organisationer att verka på när det gäller förutsättningar för medelsanskaffning. För många finlandssvenska förbund och föreningar är språket en del av syftesparagrafen och därför otroligt viktigt att värna om när det gäller autonomi. Vi har noterat att det är en utmaning för att utöva fundraising i större skala på svenska i Finland.

2. Vilka observationer har du gjort av praxis för statsunderstöd till organisationer och av den reglering som gäller denna praxis? Temat behandlas i utredningens fjärde kapitel.

Det borde vara möjligt för organisationer att använda en del av sina allmänna statsunderstöd till att utveckla sin medelanskaffning. Detta kunde vara en fastslagen maximal procentuell andel av understödet.

I kapitel 4.4 nämns att myndighet som beviljar statsbidrag kan välja att också ta i beaktande organisationens möjligheter att få finansiering för sin verksamhet eller projekt från andra privata medel. Det kan vara svårt för myndigheter att göra bedömningen gällande organisationers möjlighet att få annan finansiering. Systemet borde aktivt uppmuntra organisationer att söka finansiering från många olika källor, inte så det anses som en nackdel att man får finansiering från olika håll.

Frivilligarbete borde kunna räknas som egen andel. Små organisationer har inte nödvändigtvis egen finansiering eller möjligheter att skaffa finansiering som täcker den egna andelen, medan många har frivilliga som bidrar till verksamheten. Det borde ses som en styrka och fördel och kunna räknas som den egna andelen. Hur frivilligarbete ska räknas måste vara klart och tydligt.

3. Vilka frågor ska beaktas när man bistår och stöder organisationers medelanskaffning samt beviljar statsunderstöd? Temat behandlas i utredningens femte kapitel.

Utvärdering och uppföljning är viktigt, likaså att organisationen kan bevisa på vilken fakta och behov verksamheten baserar sig. Det är centralt att utvärderingen av understödets effekter görs med rätta kriterier. Verksamheten inom organisationerna kan se mycket olika ut. Då man mäter resultat är det lättare att påvisa resultat då det gäller direkt produktion av tjänster. Då det gäller påverkansarbete eller välmående eller långsiktigt arbete för att förbättra familjernas situation blir det svårare att mäta resultaten. Resultatkriterierna får inte leda till att verksamheten riktas till konkreta insatser bara för att de är lättare att mäta. Mätinstrumenten behöver utvecklas och diskuteras.

I rapporten får man lätt den uppfattningen att tredje sektorns aktörer är en homogen grupp. En av tredje sektorns stora styrkor är dess mångfald, då det finns både nationella större aktörer med många anställda och lokala mindre aktörer som drivs helt på frivilligbasis. En del av de förslag som lagts fram kommer med stor sannolikhet att gynna framför allt större aktörer. Det är viktigt att också mindre aktörers intressen tas tillvara. De kan många gånger jobba flexibelt och nära målgruppen.

4. Vilka konsekvenser bedömer du att de metoder som tas upp har? Temat behandlas i utredningens sjätte kapitel.

Tydlighet och klarhet är viktigt för att organisationer ska kunna planera mer långsiktigt och fokusera på sitt syfte.

5. Hur ska organisationernas autonomi tryggas och deras verksamhetsbetingelser säkerställas i statsunderstödsverksamheten? Temat behandlas i bilagan till utredningen.

FDUV

Nordenskiöldsgatan 18 A, FI-00250 Helsingfors
09 434 23 60 | fduv@fduv.fi

Storalånggatan 60, FI-65100 Vasa
06 319 56 52 | fduv.vasa@fduv.fi

Betoningen på projektbidrag framom verksamhetsbidrag är ett stort hot mot organisationernas autonomi och effektivitet. Korta projekt gör det svårt att driva långsiktig verksamhet. Allmänna bidrag bör trygga organisationens grundläggande verksamhet så att organisationen har kapacitet att skapa nytt och upprätthålla kontinuerlig verksamhet. En generell utvidgning av möjligheten till stöd för grundläggande verksamhet är en investering även i organisationers autonomi.

FDUV

Nordenskiöldsgatan 18 A, FI-00250 Helsingfors
09 434 23 60 | fduv@fduv.fi

Storalånggatan 60, FI-65100 Vasa
06 319 56 52 | fduv.vasa@fduv.fi

FDUV arbetar för frihet, delaktighet, utveckling och valmöjligheter för alla
– också för dem som behöver stöd i vardagen.